mulier instituut

Rapport

Monitor Buurtsportcoach Plus

Eindrapportage 2026

Nina Derix | Janne van der Heijden | Wikke van Stam

Mulier Instituut | 2026

Monitor Buurtsportcoach Plus

Eindrapportage 2026

In opdracht van Vereniging Sport en Gemeenten

Mulier Instituut
Nina Derix
Janne van der Heijden
Wikke van Stam

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut
Utrecht, 27 november 2026
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer
U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Monitor Buurtsportcoach Plus

Samenvatting		**5**
1	**Inleiding**	**7**
1.1	Achtergrond	7
1.2	Doelstelling onderzoek	10
2	**Methode**	**11**
2.1	Voormeting gemeenten	11
2.2	Nameting gemeenten	12
2.3	Communities of Practice	12
2.4	Eindmeting BSC Plus	13
2.5	Eindmeting einddeelnemers	13
3	**Resultaten gemeenten (voor- en nameting)**	**15**
3.1	Doelen en verwachtingen	15
3.2	Invulling van de functie BSC Plus	16
3.3	Meerwaarde van de BSC Plus	19
3.4	Samenwerking	20
3.5	Financiering	21
4	**Resultaten Buurtsportcoach Plus**	**22**
4.1	Doelen en verwachtingen	22
4.2	Invulling van de functie BSC Plus	22
4.3	Meerwaarde en uitdagingen van de BSC Plus	24
5	**Conclusie & aanbevelingen**	**26**
5.1	Conclusie	26
5.2	Aanbevelingen	27
Bronnen		**31**

Samenvatting

Monitor Buurtsportcoach Plus

Inleiding

Uit eerder onderzoek blijkt dat de rol van buurtsportcoaches binnen de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) nog klein is, ook al is bewegen wel belangrijk voor een gezonde leefstijl. Daarom is de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) in 2023 gestart met een pilot waarbij buurtsportcoaches worden opgeleid tot Buurtsportcoach Plus (BSC Plus).

De BSC Plus bevordert een gezonde leefstijl en ondersteunt inwoners bij hun gezondheidsdoelen. Door zelf een rol te pakken in de uitvoering van de GLI, maar ook door inactieve en moeilijk te bereiken inwoners met een gezondheids- of leefstijlvraag te laten deelnemen aan sport/bewegen (binnen of buiten de GLI).

Doelstelling

We monitoren met dit onderzoek de uitrol van de pilot BSC Plus en schetsen daarmee wat de nieuwe functie 'BSC Plus' mogelijk kan toevoegen en hoe deze in de praktijk vorm kan krijgen.

Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek hebben we vragenlijsten uitgezet onder ambtenaren van deelnemende gemeenten en onder buurtsportcoaches die werden opgeleid tot BSC Plus. Ook hebben we een korte vragenlijst uitgezet onder deelnemers van activiteiten georganiseerd door BSC Plus (einddeelnemers).

Conclusies

- De belangrijkste doelen van deelnemende gemeenten waren inactieve inwoners in beweging krijgen en de domeinen zorg en sport verbinden.
- In de praktijk hebben de BSC Plus na het volgen van een opleiding hun bestaande taken uitgebreid, met een focus op leefstijl en gezondheid. Ze worden ingezet bij de GLI en andere ketenaanpakken, maar voeren de GLI zelden zelfstandig uit als leefstijlcoach.
- De BSC Plus noemen de doorverwijzing van deelnemers van bijvoorbeeld de GLI naar passend sportaanbod of andere professionals als grootste meerwaarde van hun nieuwe functie.
- Voor de toekomst van de BSC Plus raden we onder andere aan om duidelijk te maken hoe de functie zich verhoudt tot de zes profielen uit de Brede Regeling Combinatiefuncties, om de opleidingen nog beter te laten aansluiten bij de praktijk van de BSC Plus en om meer onderzoek te doen naar de meerwaarde voor de doelgroep die de BSC Plus bereikt.

mulier
instituut

Hoofdstuk 1

Inleiding

In opdracht van de Vereniging Sport en Gemeenten monitort het Mulier Instituut de pilot Buurtsportcoach Plus. In dit eerste hoofdstuk beschrijven we de achtergrond van de pilot en de doelstelling van dit onderzoek.

1.1 Achtergrond

Bewegen in de Gecombineerde Leefstijlinterventie

Een Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) is een ketenaanpak waarin mensen met overgewicht werken aan een hun leefstijl, gezonder eten en duurzame gedragsverandering (Loketgezondleven.nl, z.d.). Het doel van GLI-programma's is om deelnemers te begeleiden naar een gezondere leefstijl en daarmee te voorkomen dat ze een aan overgewicht gerelateerde aandoening krijgen.

Op dit moment zijn er negen erkende GLI-programma's voor volwassenen die in aanmerking komen voor een vergoeding vanuit de basisverzekering.[1]

Bewegen is een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl (RIVM, 2023) en wordt in deze GLI-programma's ook benoemd. Maar het maakt geen officieel onderdeel uit van de interventie en wordt daarmee ook niet vergoed vanuit de basisverzekering (Loketgezondleven.nl, z.d.).

In de praktijk blijkt dat uitvoerders van GLI-programma's deelnemers in beweging proberen te krijgen door enigszins af te wijken van het voorgeschreven programma. Of door buiten de GLI om aan beweegstimulering te doen door bijvoorbeeld een wandelgroep op te starten (Heerschop et al., 2023).

Buurtsportcoaches en beweegcoaches in de GLI

De buurtsportcoaches en beweegcoaches (die worden aangesteld vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC)[2] kunnen een belangrijke rol spelen bij leefstijl- en preventieaanpakken waarbij bewegen als middel wordt ingezet. Deze professionals hebben als doel sport en bewegen te stimuleren door verbindingen tussen verschillende domeinen te versterken. In negen op de tien gemeenten

[1] Samen Sportief in Beweging, de BeweegKuur, SLIMMER, CooL, X-Fittt GLI, Keer Diabetes2 Om, Keer Diabetes2 Om-GLI-Online, SLIMMER Powered by Ancora en CooL-MiGuide.

[2] De BRC is een landelijke regeling waarmee gemeenten lokaal verschillende functionarissen inzetten om sport en bewegen te stimuleren door verbindingen met andere domeinen te versterken. Binnen de BRC vallen zes profielen, waarvan de buurtsportcoach en de beweegcoach de belangrijkste zijn voor de uitvoering van de GLI. De buurtsportcoach is een spin in het web in de wijk, doordat deze voor verbinding met andere domeinen kan zorgen en mensen aan het sporten en bewegen in de buurt kan brengen. Een beweegcoach begeleidt mensen die te weinig of niet sporten en bewegen en creëert indien nodig nieuw aanbod voor deze groep. Er zijn 2.263 buurtsportcoaches (verspreid over 317 gemeenten) en 607 beweegcoaches (verspreid over 194 gemeenten) in Nederland actief (peildatum 31 december 2025; Bronkhorst et al., 2026).

(buurtsportcoach 89%, beweegcoach 90%) verbinden zij de sector sport en bewegen al met de zorgsector (Bronkhorst et al., 2026).

Uit eerder onderzoek (Heerschop et al., 2023; Collard & Gutter, 2022) blijkt dat buurtsportcoaches vaak slechts zijdelings betrokken zijn bij GLI-programma's. Uitvoerders van GLI-programma's zouden het een meerwaarde vinden als dat meer zou gebeuren (Heerschop et al., 2023). Zij hebben vaak wel contact met buurtsportcoaches, maar dat gaat vooral over het doorverwijzen van GLI-deelnemers naar bestaand sportaanbod.

De andere rollen die een buurtsportcoach naast doorverwijzer kan innemen, noemen slechts enkele uitvoerders van GLI-programma's. Dat zijn de rollen organisator (van sport- en beweegactiviteiten voor GLI-deelnemers) en makelaar (die organisaties in de zorg- en de sport- en beweegsector aan elkaar verbindt; Leenaars et al., 2018).

Pilot BSC Plus

Door uitvoerders van GLI-programma's en buurtsportcoaches dichter bij elkaar te brengen, is het te verwachten dat mensen met gezondheids- of leefstijlvragen beter kunnen worden ondersteund om structureel meer te bewegen en een gezonde leefstijl te ontwikkelen. Om dit te bereiken is Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) in 2023 gestart met een pilot Buurtsportcoach Plus. Binnen deze pilot worden buurtsportcoaches en beweegcoaches (hierna samen aangeduid als BSC) opgeleid tot Buurtsportcoach Plus (BSC Plus).

Bij de start van de pilot heeft VSG de functie BSC Plus als volgt gedefinieerd: 'De BSC Plus is dichtbij, laagdrempelig en toegankelijk en kan door kennis over leefstijl én sport en bewegen te combineren (coaching/uitvoering) bijdragen aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en het ondersteunen van inwoners in het bereiken van hun gezondheidsdoelen.'

Dit kan de BSC Plus doen door zelf een rol te pakken in de uitvoering van de GLI, maar ook door inactieve en moeilijk te bereiken inwoners met een gezondheids- of leefstijlvraag te laten deelnemen aan sport/bewegen (binnen of buiten de GLI).

De insteek van de pilot is om de functie van de BSC Plus te laten aansluiten bij de lokale en regionale integrale plannen van aanpak, zoals deze beoogd zijn in de Brede SPUK[3]. De BSC Plus richt zich daarbij niet alleen op de eigen gemeente, maar werkt ook regionaal in de gezondheidsregio's. Vanuit de eigen gemeente stimuleert de BSC Plus ook andere gemeenten in de regio die (nog) niet zelf met deze werkwijze zijn gestart.

[3] De Brede SPUK is een uitkering voor gemeenten waarin alle financiële middelen voor preventietaken gebundeld zijn. Deze regeling kunnen gemeenten gebruiken om afspraken uit het Sportakkoord II, het GALA en het Preventieakkoord uit te voeren.

- **Twee varianten**

Er zijn twee varianten van de BSC Plus. Deze zijn vernoemd naar de opleiding die zij hebben gevolgd: de opleiding tot leefstijlcoach en de opleiding beweegreis.

- **BSC Plus met opleiding tot leefstijlcoach**

Deze BSC Plus is een BSC die de opleiding tot leefstijlcoach bij de Academie Coaching en Leefstijl heeft afgerond. Deze BSC Plus is een leefstijlcoach met veel kennis over bewegen. Door leefstijlbegeleiding te combineren met kennis van het lokale sport- en beweegaanbod kan de BSC Plus bijdragen aan het verkleinen van de afstand tussen zorg en bewegen. Hiervoor legt de BSC Plus contact met verwijzers (zoals huisartsen) en bouwt deze lokale netwerken, met name in zorg/welzijn en sport/bewegen.

De BSC Plus met opleiding tot leefstijlcoach mag daarmee een GLI-programma uitvoeren volgens de voorwaarden van de GLI (Zorginstituut Nederland, 2022), kan in het register van de Beroepsvereniging Leefstijl Coaches Nederland (BLCN) worden opgenomen en kan een vergoeding krijgen vanuit de basisverzekering voor de uitvoering van het GLI-programma.

- **BSC Plus met beweegreis-opleiding**

Deze BSC Plus is een BSC die de beweegreis-opleiding via de Landelijke Academie van Buurtsportcoaches (LAB) heeft afgerond. De BSC Plus met beweegreis-opleiding heeft door die opleiding naast sport en bewegen ook veel kennis van gezonde leefstijl en het bereiken van mensen met (zwaar) overgewicht en een ongezonde leefstijl. Deze groep blijkt lastig bereikbaar voor professionals en neemt nog lang niet altijd deel aan de GLI. De BSC Plus kan deze mensen bereiken en helpen voor of tijdens deelname aan de GLI.

De BSC Plus met beweegreis-opleiding kan vooralsnog niet in het register van de BLCN komen, en dus ook geen vergoeding krijgen van zorgverzekeraars voor het werk.

- **Proces**

De VSG had het streven om via de pilot jaarlijks (in 2023, 2024 en 2025) in vijftig gemeenten een BSC Plus op te leiden en aan de slag te laten gaan. Het was aan de deelnemende gemeenten om te bepalen of de BSC de opleiding tot leefstijlcoach of de beweegreis-opleiding ging volgen. Gemeenten kregen voor deelname aan de pilot eenmalig 15.000 euro aan cofinanciering.

De VSG heeft de gemeenten geworven via een landelijke oproep in samenwerking met het Kenniscentrum Sport en Bewegen. Geïnteresseerde gemeenten konden zich aanmelden door een ondertekende deelnameverklaring en een deelnemersformulier in te sturen. De VSG behandelde de aanmeldingen dan op volgorde van ontvangst.

De VSG plande de opleidingen (opleiding tot leeftijstlcoach en beweegreis) in en koppelde de BSC Plus in opleiding aan de juiste opleiding. Daarnaast organiseerde

het Kenniscentrum Sport en Bewegen in afstemming met de VSG sessies onder de noemer Community of Practice (CoP). Dit zijn lerende netwerken van professionals, waarin kennisuitwisseling en intervisie onder de BSC Plus-deelnemers centraal staat.

Een CoP diende meerdere doelen, zoals kennis delen, informeren en adviseren, van en met elkaar leren, elkaar op de hoogte houden, positieve ervaringen uitwisselen, casussen inbrengen en bespreken, en vernieuwing aanbrengen. BSC Plus namen twee keer per jaar deel aan deze CoP-sessies gedurende de periode van de opleiding.

1.2 Doelstelling onderzoek

Sinds 2023 monitort het Mulier Instituut de uitrol van deze pilot en de nieuwe functie BSC Plus. We schetsen daarmee wat de nieuwe functie BSC Plus mogelijk kan toevoegen en hoe deze in de praktijk vorm kan krijgen. Daarbij staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Welke (gezondheids)doelen willen gemeenten halen door inzet van de BSC Plus?
- Wat is de rol van de BSC Plus?
- Wat is de toegevoegde waarde van de BSC Plus?

In 2024 (Van der Heijden et al., 2024) en 2025 (Derix & Van der Heijden, 2025) hebben we tussenrapportages gepubliceerd met de tot dan toe opgehaalde gegevens. Dit rapport is de eindrapportage van de monitor van de BSC Plus-pilot. Het is een update van het rapport uit 2025.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 bespreken we de gebruikte methoden voor de monitoring. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de voor- en nameting bij gemeenten. Vervolgens bespreken we de resultaten van de metingen onder BSC Plus en einddeelnemers in hoofdstuk 4. We sluiten af met conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 2

Methode

Om de pilot BSC Plus te monitoren, hebben we vragenlijsten uitgezet onder verschillende doelgroepen. Ook zijn we aangesloten bij een aantal CoP-sessies. In dit hoofdstuk beschrijven we de gebruikte methoden.

2.1 Voormeting gemeenten

Om te monitoren hoe de uitrol van de pilot gaat en waar de gemeenten aan de start van de opleiding staan, hebben we een voormeting gedaan onder de deelnemende gemeenten. Hiervoor hebben we een online vragenlijst uitgestuurd naar een contactpersoon bij de gemeente, vaak een beleidsmedewerker. De VSG leverde deze contactpersonen aan.

Deze vragenlijst hebben we uitgezet onder 81 gemeenten en verstuurd op vijf momenten. Op basis daarvan hebben we deze gemeenten in vijf groepen opgedeeld (zie tabel 2.1). Gemeenten die deelnemen aan de pilot, moesten de vragenlijst verplicht invullen. Gemeenten die dat na een reminder nog niet hadden gedaan, hebben we gebeld. De uiteindelijke respons is 99 procent (één gemeente heeft de vragenlijst niet ingevuld).

In de vragenlijst brachten we de doelen van het BSC Plus-project en de situatie rondom de GLI in de gemeente op dat moment in kaart. Ook vroegen we naar knelpunten en bevorderende factoren bij de GLI die gemeenten op dat moment ervaarden of in het verleden hebben ervaren. We hebben de analyse uitgevoerd met SPSS.

Tabel 2.1
Groepen Buurtsportcoach Plus in voormeting
(n=81)

Groep	Aantal gemeenten	Startdatum opleiding	Opleiding
1	35	November 2023	Opleiding tot leefstijlcoach en beweegreis
2	17	Februari 2024	Opleiding tot leefstijlcoach en beweegreis
3	8	November 2024	Opleiding tot leefstijlcoach
4	11	April 2025	Opleiding tot leefstijlcoach en beweegreis
5	10	November 2025	Beweegreis

Bron: Vragenlijst voormeting onder deelnemende gemeenten aan de pilot BSC Plus 2024 & 2025, Mulier Instituut.

2.2 Nameting gemeenten

Een aantal maanden tot een half jaar nadat de BSC Plus de opleiding had afgerond, hebben we opnieuw een vragenlijst gestuurd naar de gemeenteambtenaren van de deelnemende gemeenten. Alle gemeenten hebben de pilot afgerond. Alleen gemeenten die de voormeting vóór het uitzetten van de nameting hadden ingevuld, hebben de nameting ontvangen.

In totaal hebben tachtig gemeenten de vragenlijst voor de nameting ontvangen. Hiervan hebben er 78 de vragenlijst ingevuld (respons 98%). Door het verschil in duur van de opleiding tot leefstijlcoach en de beweegreis hebben we de nametingen van de groepen op verschillende momenten uitgezet.

Bij vragen die we in zowel de voor- als de nameting hebben gesteld, vergelijken we de resultaten tussen deze twee meetmomenten. In de eerste vragenlijst (voormeting) hebben gemeenten doelen beschreven. Deze doelen hebben we in de tweede vragenlijst (nameting) opnieuw aan hen voorgelegd om mogelijke veranderingen vast te kunnen stellen. De resultaten hebben we geanalyseerd met SPSS en uitgesplitst naar opleiding.

2.3 Communities of Practice

Dataverzameling

In de periode van januari 2024 tot september 2025 zijn we bij acht CoP-sessies aanwezig geweest. Daar observeerden we de discussies over de voortgang van de opleiding en de uitrol van hun functie als BSC Plus. Ook vroegen we in enkele CoP-sessies naar de rol die BSC Plus voor zichzelf zagen weggelegd binnen de GLI.

We noteerden de voortgang en de antwoorden op onze specifieke vragen. Alle notulen hebben we samengevoegd en geanalyseerd via een thematische inhoudsanalyse. Hierbij identificeerden we relevante onderwerpen in de uitspraken van deelnemers. We letten met name op de volgende vragen:

- Welke acties hebben de BSC Plus ondernomen naar aanleiding van deelname aan deze pilot?
- In hoeverre is de implementatie in deze gemeenten gevorderd?
- Welke belemmerende en bevorderende factoren ervaren de BSC Plus binnen de pilot?

Inhoud CoP-sessies

De focus verschilde per CoP. In de sessies waarin de BSC Plus voor het eerst bij elkaar kwamen, stonden kennismaking en verwachtingen van de pilot centraal. Daarnaast gaf het Kenniscentrum Sport en Bewegen toelichting over het doel van de CoP-sessies, en kregen de BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach volgen uitleg over de verschillende soorten GLI's.

Tijdens andere CoP-sessies werden verschillende tools van het Kenniscentrum Sport en Bewegen besproken, zoals de Beweegcirkel en de tool Bewust bewegen

met chronische aandoeningen. Ook zijn er tijdens deze sessies sprekers uitgenodigd om hun ervaringen met integratie van leefstijl in hun werkzaamheden te delen.

Opvolging

Naar aanleiding van de informatie uit de CoP-sessies waar we bij aanwezig waren, hebben we besloten een vragenlijst aan alle BSC Plus te sturen nadat zij de opleiding hadden afgerond (zie 'eindmeting BSC Plus' hieronder). Zo konden we op een gestructureerdere manier informatie ophalen bij alle BSC Plus.

2.4 Eindmeting BSC Plus

Alle BSC Plus die de opleiding hebben gevolgd, hebben we een online vragenlijst gestuurd. In deze vragenlijst vroegen we onder andere naar de taken van de BSC Plus, hoe deze taken gefinancierd worden en of zij vinden dat de functie van BSC Plus van meerwaarde is.

Via de VSG hebben we de contactgegevens van de BSC Plus ontvangen. Anderhalve week nadat we de uitnodiging voor de vragenlijst hadden verstuurd, hebben we een reminder gestuurd aan degenen die de vragenlijst toen nog niet ingevuld hadden.

In totaal hebben we de vragenlijst naar 92 BSC Plus gestuurd (in elf gemeenten zijn twee BSC opgeleid tot BSC Plus). 45 BSC Plus hebben de vragenlijst ingevuld, waarvan 42 volledig (respons 46%). 28 van hen hebben de opleiding tot leefstijlcoach gevolgd en 17 de opleiding beweegreis.

De data uit de vragenlijsten hebben we geanalyseerd met SPSS. We hebben waar relevant een uitsplitsing gemaakt tussen de deelnemers die de beweegreis hebben gevolgd en degenen die de opleiding tot leefstijlcoach hebben gevolgd.

2.5 Eindmeting einddeelnemers

We vroegen de BSC Plus een korte vragenlijst te delen met deelnemers van activiteiten die zij sinds de afronding van de opleiding begeleiden. We noemen deze groep in het vervolg de einddeelnemers. Dit kunnen mensen zijn die deelnemen aan een GLI-traject uitgevoerd door een BSC Plus, maar ook aan andere activiteiten op het gebied van leefstijl, sport en bewegen die de BSC Plus uitvoeren na het volgen van de opleiding.

Door de einddeelnemers te bevragen willen we een indruk krijgen van de ervaren meerwaarde van een professional (de BSC Plus) die zowel veel kennis heeft van sport en bewegen als van leefstijl. Hierbij kan wel sprake zijn van *response bias*: waarschijnlijk zijn deelnemers die positief of enthousiast zijn over de begeleiding, eerder geneigd de vragenlijst in te vullen. Hierdoor kunnen de resultaten een positiever beeld geven dan de werkelijke ervaringen van alle deelnemers.

De vragenlijst bestond uit vijf vragen over hoe einddeelnemers de begeleiding van de BSC Plus ervaren. Daarnaast vroegen we in welke gemeente zij de activiteit

volgen. Hierdoor kunnen we zien of de einddeelnemers die de vragenlijst hebben ingevuld, begeleid werden door dezelfde BSC Plus.

De link en QR-code naar deze vragenlijst hebben we in dezelfde mail verstuurd als de vragenlijst die de BSC Plus zelf moesten invullen. We hadden daardoor geen zicht op de omstandigheden waaronder einddeelnemers de vragenlijsten invulden, zoals of de BSC Plus zelf aanwezig was tijdens het invullen.

In totaal hebben zestien einddeelnemers deze vragenlijst ingevuld. Dit zijn deelnemers van vier verschillende BSC Plus uit vier verschillende gemeenten. Twee van deze BSC Plus hebben de opleiding tot leefstijlcoach gevolgd en twee de beweegreis. De einddeelnemers namen deel aan een GLI of een sport- of beweeggroep.

Hoofdstuk 3

Resultaten gemeenten (voor- en nameting)

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten uit de vragenlijsten die we voor en na de opleiding van de BSC Plus hebben uitgezet onder de gemeenteambtenaren van de deelnemende gemeenten.

3.1 Doelen en verwachtingen

Doelen van inzet BSC Plus

Gemeenten die aan deze pilot hebben deelgenomen, geven aan verschillende redenen te hebben om een buurtsportcoach op te leiden tot BSC Plus. Veel gemeenten willen met de inzet inactieve inwoners structureel in beweging krijgen. Zij zien de BSC Plus als een geschikte persoon om dit te bewerkstelligen.

Een groot deel van de ondervraagde gemeenten (87%) heeft een of meerdere doelen opgesteld die ze willen halen door inzet van de BSC Plus:

- Veel doelen zijn gericht op meer sport en bewegen, met name voor de deelnemers van een GLI. Sommige gemeenten noemen specifiek de doorstroom naar regulier aanbod na een GLI. Andere willen sport en bewegen een grotere plek geven binnen de GLI door sportaanbod van de BSC Plus op te zetten voor GLI-deelnemers.
- Ook geven veel gemeenten aan dat de inzet van de BSC Plus bij moet dragen aan het stimuleren van een gezonde leefstijl van hun inwoners, waarbij sommige gemeenten aangeven dat het doel is om het aantal mensen met overgewicht terug te dringen.
- Een klein deel van de gemeenten noemt specifiek als doel van de pilot dat ze een GLI-programma willen opstarten in de gemeente.

De gemeenten die de nameting-vragenlijst hebben ingevuld, geven voor ruim drie kwart van de doelen (79%) aan op de goede weg te zijn. 13 procent van de doelen hebben de gemeenten naar eigen zeggen behaald. Met de overige doelen (8%) zijn ze nog niet gestart, of deze zijn komen te vervallen. Negen gemeenten die bij de voormeting nog geen doelen hadden vastgesteld, hebben dit gedurende de pilot alsnog gedaan.

De doelen die gemeenten zichzelf hebben gesteld, sluiten vaak aan bij de redenen waarom ze deelnemen aan deze pilot. Ze zien de opleiding tot BSC Plus als mogelijkheid voor professionalisering en verdere ontwikkeling van de BSC. Hiermee willen ze de huidige inzet van de BSC verbeteren of verbreden. Ze willen ook de doelgroep van de reguliere BSC beter bedienen door meer aandacht voor preventie en gezonde leefstijl.

Tot slot willen gemeenten dat de BSC Plus de schakel wordt tussen het sportdomein en de zorg of het sociaal domein. Zo geeft één gemeente aan:

> ***'De Buurtsportcoach Plus fungeert als een verbindende factor tussen verschillende gezondheidsprofessionals, waardoor een geïntegreerde aanpak van gezondheidsbevordering mogelijk wordt. (...) Door nauwe samenwerking met zorgprofessionals en welzijnsinstanties kan er beter worden ingespeeld op specifieke behoeften van wijkbewoners.'***

Doelgroepen van de BSC Plus

De meeste gemeenten geven aan dat de BSC Plus andere doelgroepen bereikt dan de reguliere BSC. Daarbij gaat het vooral om mensen met overgewicht (75%) en obesitas (53%). Maar ook kwetsbare inwoners en ouderen noemen gemeenten als nieuw of beter bereikte doelgroep.

Bij de start van de opleiding tot BSC Plus noemden gemeenteambtenaren vaak inactieve inwoners als doelgroep waarmee de BSC Plus zou gaan werken. In de nameting-vragenlijst noemen ze deze nauwelijks als doelgroep die de BSC Plus bereikt. Dit hoeft niet te betekenen dat ze deze groep niet bereikt hebben. Het kan ook komen doordat de gemeenten de doelgroepen na de opleiding specifieker hebben geformuleerd, zoals mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of inwoners met geheugenproblematiek.

Een aantal gemeenten geeft aan dat de BSC Plus (nog) geen specifieke doelgroep bereikt. De BSC Plus bereikt in deze gemeenten grotendeels dezelfde mensen als de reguliere BSC, maar kan die mensen volgens de gemeenteambtenaren wel op meer (leefstijl)thema's ondersteunen.

3.2 Invulling van de functie BSC Plus

Verwachte werkzaamheden van de BSC Plus

Voor de start van de opleiding van de BSC Plus gaven gemeenten aan dat er verschillen zijn in de werkzaamheden tussen de BSC Plus en een reguliere BSC. De BSC Plus is volgens veel van de deelnemende gemeenteambtenaren meer gericht op leefstijl.

> ***'De BSC zijn gericht om zoveel mogelijk mensen in beweging te krijgen en te houden terwijl de BSC Plus zich richt op een gezondere leefstijl (dus ook op thema's zoals voeding en slaap).'***

Ook gaven gemeenten bij de start van de opleiding aan dat de BSC Plus een grotere rol in de GLI zou krijgen dan de reguliere BSC. Dit kan op verschillende manieren, zoals zelf de GLI uitvoeren, sportlessen aanbieden voor de GLI-deelnemers, of deelnemers ondersteunen bij duurzaam sporten en bewegen na de GLI.

Een ander veelgenoemd verschil is dat de BSC Plus het aanspreekpunt binnen de gemeente moest worden op het gebied van leefstijl en verbinding moest leggen met andere domeinen, zoals zorg en welzijn.

Taken van de BSC Plus

In figuur 3.1 staan de (nieuwe) taken van de BSC Plus die gemeenten noemen in de vragenlijst van de voor- en nameting. Na afronding van de opleiding werken BSC Plus vaker samen met (andere) zorgprofessionals dan voorafgaand aan de opleiding (81% vs. 67%). Ook zijn ze vaker verantwoordelijk voor groepsactiviteiten en -educatie (63% vs. 42%). De BSC Plus voeren minder vaak zelfstandig GLI-trajecten uit dan vooraf verwacht (14% vs. 26%).

Figuur 3.1
(Nieuwe) taken van de BSC Plus
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

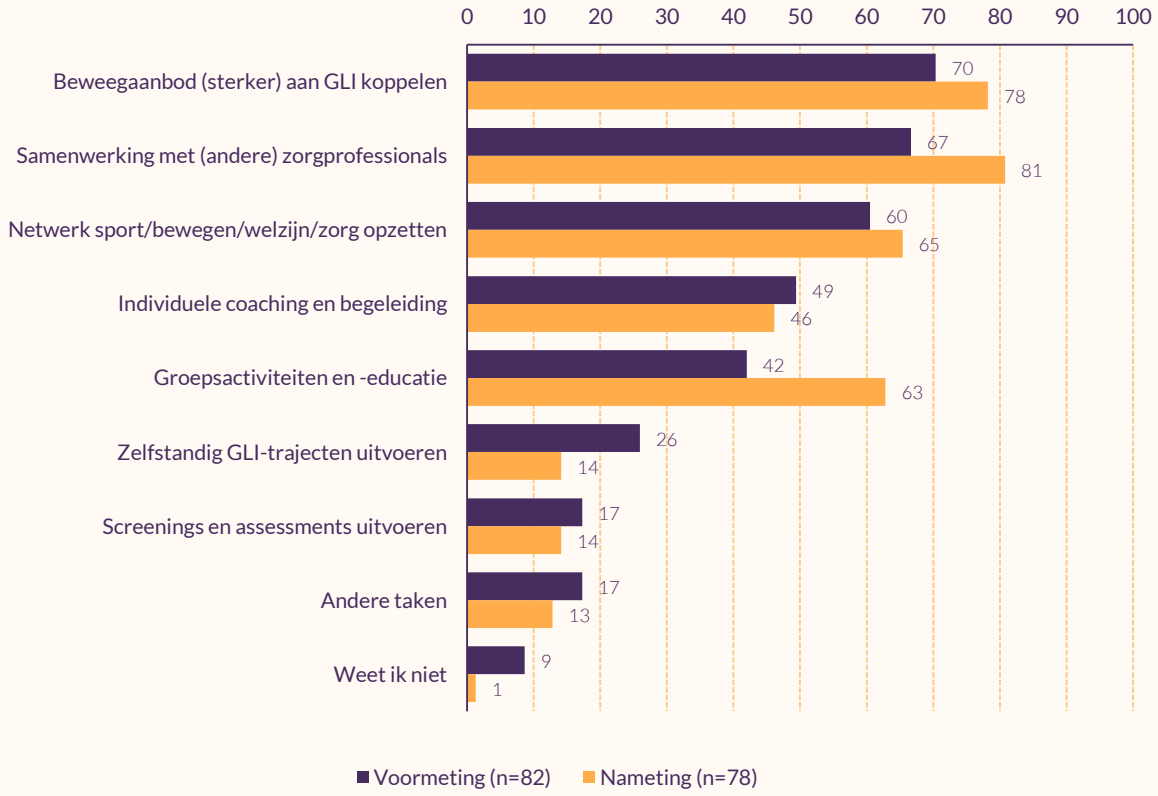

Bron: Vragenlijst voor- en nameting onder deelnemende gemeenten aan de pilot BSC Plus 2024, 2025 & 2026, Mulier Instituut.

Inzet BSC Plus bij ketenaanpakken

Voor de start gaven meerdere gemeenten aan dat de BSC Plus een rol krijgt in de GLI, met name in de koppeling met sport- en beweegaanbod. Daarnaast gaven gemeenten aan dat de BSC Plus richting kon geven aan de uitvoering van het

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)[4] en de verbinding kon maken tussen het GALA en het Integraal Zorgakkoord (IZA)[5].

Daarom hebben we bij de nameting gevraagd bij welke ketenaanpakken gemeenten de BSC Plus inzetten. De meeste gemeenten zetten de BSC Plus in voor GLI-programma's (74%; figuur 3.2). Iets meer dan de helft zet de BSC Plus in voor de ketenaanpak Valpreventie (56%) en de Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen (55%). In 8 procent van de gemeenten speelt de BSC Plus in geen enkele ketenaanpak een rol.

Welke rol de BSC Plus speelt in de GLI-programma's, verschilt per gemeente. In een deel van deze gemeenten voert de BSC Plus de GLI zelf uit. In andere gemeenten verzorgt deze sportaanbod of ondersteunt deze bij de doorverwijzing. Meer informatie over de rol van de BSC Plus staat in hoofdstuk 4.

Bij de ketenaanpakken voor valpreventie en de aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen hebben BSC Plus de rol van projectleider/coördinator, organiseren ze sportaanbod voor de doelgroep of zijn ze de verbinder met partners.

Figuur 3.2
Ketenaanpakken waarin BSC Plus een rol speelt
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=78)

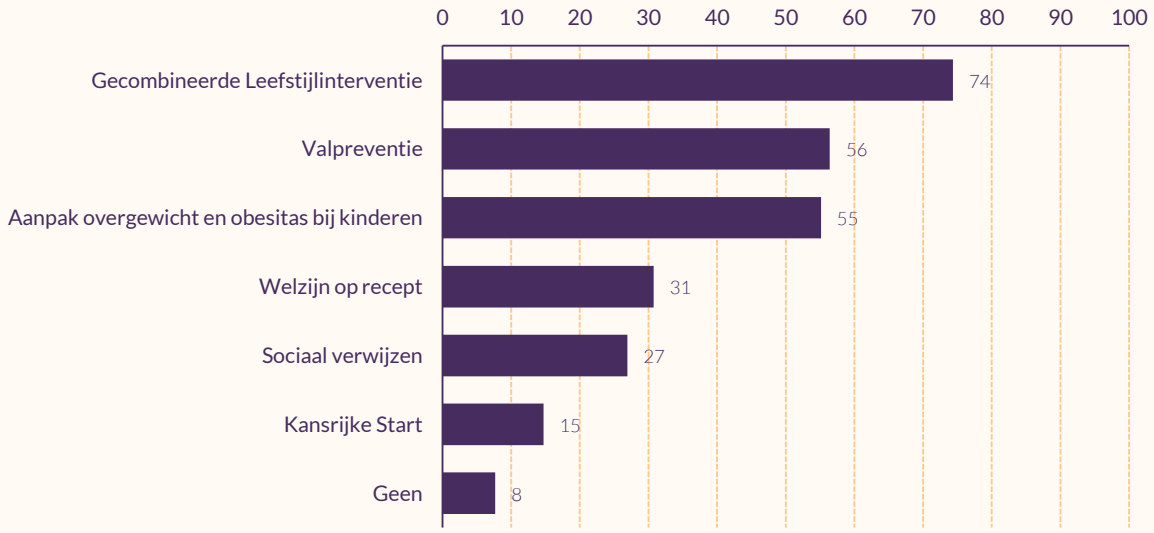

Bron: Vragenlijst nameting onder deelnemende gemeenten aan de pilot BSC Plus 2025 & 2026, Mulier Instituut.

[4] Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een landelijk plan dat in februari 2023 is getekend om Nederland gezonder en actiever te maken. Het hoofddoel is dat we in het jaar 2040 een gezonde generatie hebben

[5] Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is een nationaal akkoord dat in september 2022 werd gesloten tussen het ministerie van VWS en tal van zorgpartijen om de Nederlandse gezondheidszorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

GLI in de gemeente

Bij de start werden er in zeven op de tien gemeenten (68%) al GLI-programma's aangeboden. In de meeste gevallen zijn het fysiotherapeuten die deze programma's uitvoeren, maar soms ook leefstijlcoaches en diëtisten. Slechts in enkele gemeenten voeren de BSC deze programma's uit. Dat is niet verrassend, omdat de meeste gemeenten nog geen BSC hebben die geaccrediteerd leefstijlcoaches zijn.

In de nameting-vragenlijst geven zeven op de tien gemeenten waarvan de BSC Plus de opleiding tot leefstijlcoach heeft gevolgd, aan dat de BSC Plus niet zelfstandig een GLI-programma gaat uitvoeren (71%, figuur 3.3). De reden die gemeenten hiervoor het vaakst noemen, is dat andere professionals een GLI-programma al uitvoeren.

In 9 procent van de gemeenten voert de BSC Plus wel het GLI-programma uit. En in een vijfde (21%) staat dit op de planning (figuur 3.3). Dit gaat om de GLI's Samen Sportief in Beweging (35%), CooL (26%) en BeweegKuur (22%).

Het merendeel van de BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach hebben gevolgd (80%), heeft zich (nog) niet geregistreerd bij de Beroepsvereniging Leefstijl Coaches Nederland (BLCN).

Figuur 3.3
Uitvoering GLI door de BSC Plus
(in procenten, n=78)

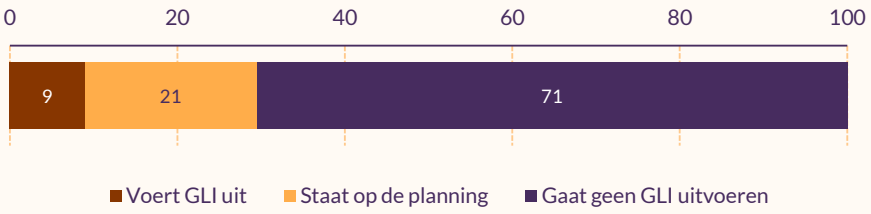

Bron: Vragenlijst nameting onder deelnemende gemeenten aan de pilot BSC Plus 2025 & 2026, Mulier Instituut.

3.3 Meerwaarde van de BSC Plus

De meeste gemeenten (90%) geven bij de nameting aan dat de BSC Plus een (goede) aanvulling is op de reguliere BSC. 9 procent is neutraal en 1 procent vindt het geen aanvulling. Geen enkele gemeente vindt de BSC Plus overbodig of niet de moeite waard.

Opleiding tot leefstijlcoach

De meerwaarde van de opleiding tot leefstijlcoach is volgens gemeenten vooral de kennis op het gebied van gezondheid en gezonde leefstijl. Deze kennis kan de BSC Plus ook overdragen aan collega's (zoals de reguliere BSC). De BSC Plus speelt volgens gemeenten hierdoor beter in op de vraag van inwoners. Ze begrijpen de

doelgroep beter en kunnen daardoor voor passender aanbod zorgen. Ook gespreksvaardigheden die helpen om inwoners te motiveren, zien gemeenten als toegevoegde waarde.

Daarnaast zijn BSC Plus volgens gemeenten beter in staat zorg en sport met elkaar te verbinden. Zo zegt een gemeente:

> ***'Een Buurtsportcoach Plus helpt [de gemeente] om sport, bewegen en leefstijl sterker met elkaar te verbinden, waardoor inwoners laagdrempelige ondersteuning krijgen richting een gezondere leefstijl. De coach werkt wijkgericht en vormt een brug tussen zorg, welzijn en sportaanbieders, wat de samenhang en effectiviteit van lokaal beleid vergroot. Daarmee draagt de Buurtsportcoach Plus bij aan vitalere inwoners, meer participatie en een sterkere sociale basis in de stad.'***

De opleiding beweegreis

De meerwaarde van de beweegreis is volgens gemeenten vooral de onderlinge kennisdeling tussen de BSC plus die deelnemen aan de opleiding, om zo tot nieuwe inzichten te komen. Ook de kennis over specifieke doelgroepen waarop de BSC Plus wordt ingezet en hoe je deze goed kunt bereiken, zien ze als meerwaarde.

Als laatste noemen gemeenten dat de BSC Plus een netwerk leren opbouwen en leren samenwerken met bijvoorbeeld zorgpartners als toegevoegde waarde van de opleiding.

3.4 Samenwerking

BSC Plus werken veel samen met andere professionals en organisaties. Bij de start gaf 51 procent van de gemeenten aan dat ze al partners voor de BSC Plus-pilot hadden (25% had nog geen partners en 25% wist het niet; niet in figuur). Na afloop van de opleiding hebben bijna alle gemeenten samenwerkingspartners (96%; **figuur 3.4**).

Gemeenten werken samen met partners uit verschillende domeinen (**figuur 3.4**):

- Binnen het domein 'sport en bewegen' werken gemeenten veel samen met sportclubs/verenigingen (59%), (gratis) sportgroepen (53%) en ondernemende sportaanbieders (51%).
- Bij het domein 'zorg en welzijn' werken gemeenten het meest samen met fysiotherapeuten (69%). Ook met huisartsen en praktijkondersteuners werken ze vaak samen (beide 55%). Samenwerking gebeurt binnen dit domein dus voornamelijk met de eerstelijnszorg. Samenwerking met tweedelijnszorg (zoals een specialist in het ziekenhuis) is er nog niet vaak.
- Binnen het sociaal domein werken de meeste gemeenten samen met werknemers bij de gemeente (64%) en welzijnsorganisaties (59%).

Figuur 3.4
Partners van de BSC Plus-pilot binnen de gemeente na afloop van de opleiding
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=78)

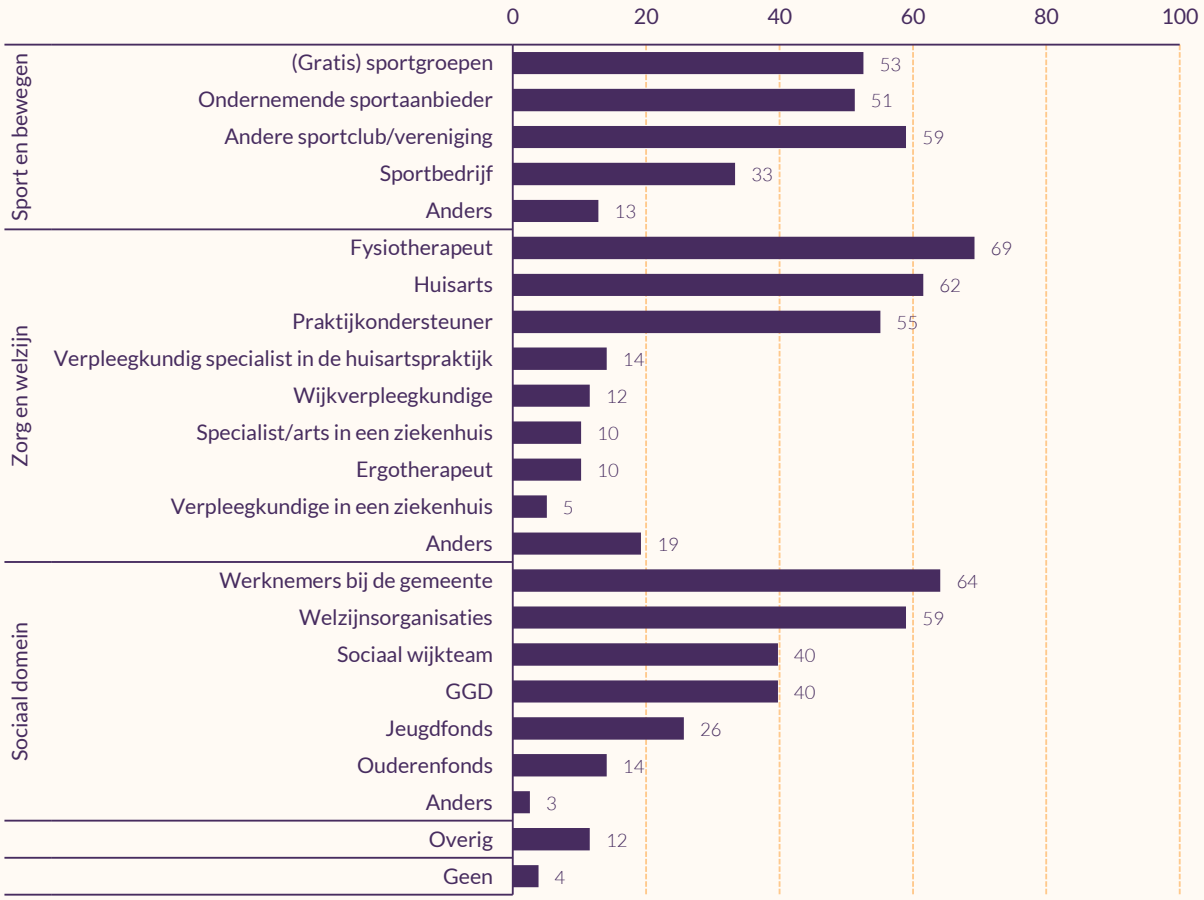

Bron: Vragenlijst nameting onder deelnemende gemeenten aan de pilot BSC Plus 2025&2026, Mulier Instituut.

3.5 Financiering

Om een beeld te krijgen van de borging van de functie van BSC Plus vroegen we naar de financiering ervan. De meeste gemeenten hebben de functie ingebed in de financiering van de BRC (56%). Een derde (36%) zet hiervoor GALA- of IZA-middelen in via ketenaanpakken.

Andere financieringsmiddelen zijn de reguliere middelen van de gemeente. In 68 procent van de gemeenten draagt het beleidsterrein sport en bewegen bij aan de financiering. Ook het beleidsterrein gezondheid draagt vaak bij: in de helft van de gemeenten (53%).

Slechts één gemeente noemt de zorgverzekeraar als middel om de BSC Plus te financieren. Dit is dan specifiek voor het uitvoeren van de GLI.

Een kwart van de gemeenten (23%) geeft aan nog geen financieringsplan te hebben voor de BSC Plus.

Hoofdstuk 4

Resultaten Buurtsportcoach Plus

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de eindmeting onder de BSC Plus, aangevuld met informatie uit de sessies van de Communities of Practice.

4.1 Doelen en verwachtingen

Verwachtingen over de opleiding

De verwachtingen van deelnemers aan de opleiding voor BSC Plus gingen bij aanvang vooral over het ontwikkelen van vaardigheden rondom leefstijlcoaching en kennis over leefstijl.

Deze verwachting komt vooral terug bij de BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach volgden. BSC Plus die de beweegreis volgden, verwachtten vooral meer kennis en nieuwe ideeën op te doen over hoe je een specifieke doelgroep in beweging krijgt en hoe ze dit kunnen toepassen in hun huidige werk.

Verwachtingen over de invulling van de functie

Over de invulling van de functie BSC Plus waren de verwachtingen minder specifiek. Een groot deel van de BSC Plus had daar geen verwachtingen van. Degenen die wel een beeld hadden van de functie, gaven vooral aan dat ze zowel verdieping als verbreding van hun huidige functie verwachtten. Ze wilden bijvoorbeeld leefstijl integreren in programma's die ze al uitvoerden of begeleidden. Daarnaast zijn er BSC Plus die de schakel wilden zijn tussen zorg en bewegen en hier een netwerk in wilden opbouwen.

Doelen

Ook tijdens de CoP-sessies zagen we dat BSC Plus verschillende redenen hebben om deel te nemen aan de pilot. De doelstelling van meerdere BSC Plus was om na de opleiding de beweegcomponent in de GLI te vergroten. Andere redenen om deel te nemen waren gespreksvaardigheden verbeteren of een verbindende rol op het gebied van leefstijl kunnen oppakken.

4.2 Invulling van de functie BSC Plus

Takenpakket van BSC Plus voor en na de opleiding

Tijdens de CoP-sessies kwam naar voren dat de werkzaamheden van de BSC Plus voor de start van de opleiding sterk verschilden. Een deel van de BSC Plus was al betrokken bij de GLI. Zij gaven bijvoorbeeld sport- en beweeglessen voor de deelnemers van een GLI-programma, of advies over sport- en beweegaanbod of een vervolg van een GLI-programma. Een enkele BSC Plus was al actief als leefstijlcoach.

Na de opleiding zijn de BSC Plus voor een deel nieuwe taken gaan uitvoeren (figuur 4.1). Hierbij valt vooral het koppelen van beweegaanbod aan de GLI op. Twee derde van de BSC Plus (61%) heeft dit als taak. Een kwart (25%) heeft deze taak er nieuw bij gekregen tijdens of na de opleiding. 75 procent van de BSC Plus zet een netwerk op tussen sport, bewegen, welzijn en zorg. Voor 16 procent is deze taak nieuw na de opleiding.

Figuur 4.1
Taken van de BSC Plus voor en na de opleiding
(in procenten, n=44)

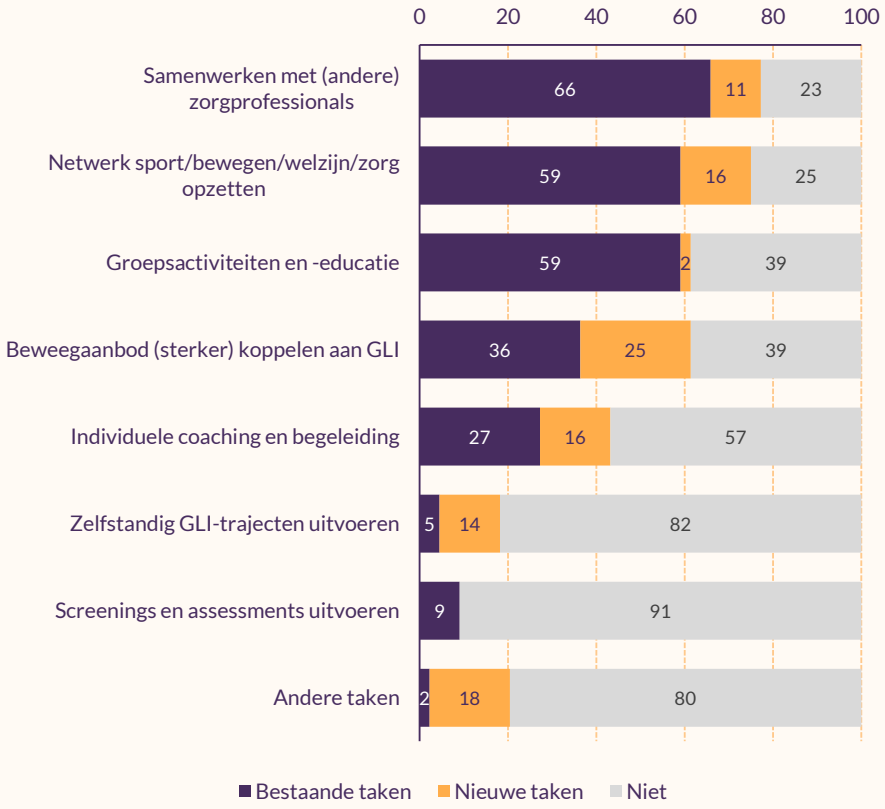

Bron: Vragenlijst eindmeting Buurtsportcoach Plus 2025&2026, Mulier Instituut.

Zelfstandig een GLI uitvoeren is een taak die slechts weinig BSC Plus deden voor aanvang van de opleiding (5%). Na de opleiding voert 19 procent zelfstandig een GLI-programma uit, wat voor 14 procent van de BSC Plus dus een nieuwe taak is.

Voor meer dan helft van de BSC Plus (58%) zijn er geen nieuwe taken bijgekomen. De opleiding heeft er wel voor gezorgd dat ze hun bestaande taken anders zijn gaan uitvoeren. De opgedane kennis en vaardigheden zijn volgens hen van meerwaarde voor hun bestaande werkzaamheden. De BSC Plus die aangeven dat hun taken wel zijn veranderd, worden na de pilot gerichter ingezet op leefstijl en gezondheid.

Gecombineerde Leefstijlinterventie

Aan de BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach hebben gevolgd, stelden we de vraag of ze de GLI zelfstandig (gaan) uitvoeren. Slechts een klein deel (7%) voert de GLI zelfstandig uit en bij één op de vijf (21%) staat dit op de planning. 43 procent is betrokken bij het beweegdeel van de GLI, maar voert niet de hele GLI uit. Drie op de tien (29%) zijn op geen enkele manier betrokken bij de GLI. Dit is vergelijkbaar met wat de gemeenteambtenaren hierover zeggen (zie paragraaf 3.3).

De belangrijkste reden waarom de BSC Plus de GLI niet zelfstandig uitvoeren, is dat andere leefstijlcoaches de GLI al uitvoeren. De BSC Plus willen daarin geen concurrenten zijn. Andere BSC Plus geven aan geen tijd te hebben om een volledige GLI uit te voeren of het lastig te vinden om deze op te zetten.

Deze bevindingen zien we ook terug tijdens de CoP-sessies van de BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach hebben gevolgd. Veel van hen willen niet als leefstijlcoach aan de slag. Ze geven aan dat er genoeg leefstijlcoaches in de gemeente zijn en willen daar geen concurrent van worden. Een andere reden om geen GLI te starten is dat het geen doelstelling van de gemeente is waarin zij werken. Ze erkennen dat de opleiding tot leefstijlcoach daar wel toe opleidt. Voor wie geen leefstijlcoach wil worden, is de opleiding daarom uitgebreider dan wat zij in de praktijk aan kennis en vaardigheden nodig hebben.

De BSC Plus zien wel kansen in de samenwerking met leefstijlcoaches. Zo willen ze hen ondersteunen en eventueel deelnemers beter doorverwijzen. Een deel wil de beweegcomponent in de GLI versterken, maar niet per se zelf de GLI geven.

4.3 Meerwaarde en uitdagingen van de BSC Plus

Meerwaarde

De BSC Plus noemen de doorverwijzing van deelnemers van bijvoorbeeld de GLI naar passend sportaanbod of andere professionals als grootste meerwaarde van de nieuwe functie. Het gaat dan met name om moeilijk bereikbare doelgroepen. De BSC Plus die de opleiding tot leefstijlcoach hebben gevolgd, zijn het meest trots op deze verbeterde ondersteuning.

Ook geeft een aantal aan dat ze trots zijn op het netwerk dat ze in hun gemeente hebben opgebouwd rondom leefstijlstimulering. Door hun kennis over de verschillende leefstijlthema's kunnen ze een spin in het web zijn en verschillende partners en domeinen aan elkaar verbinden. Hierdoor zijn ze beter op de hoogte van de verschillende mogelijkheden voor doelgroep. Daarnaast kan de BSC Plus vanuit verschillende invalshoeken kijken naar de doelgroep. Daardoor kunnen ze de doelgroep beter bereiken en motiveren.

De geleerde gesprekstechnieken zorgen volgens hen voor een betere ondersteuning en begeleiding van de deelnemers die zij in hun werk tegenkomen. Hierdoor kunnen ze de deelnemers beter motiveren en bewustwording creëren bij de doelgroep over hun eigen gedrag op het gebied van leefstijl.

De BSC Plus van de beweegreis zijn trots op beweeggroepen die zij door de opleiding hebben opgezet, waarin ze deelnemers kunnen motiveren op het gebied van sport en bewegen, maar ook leefstijl. Naast eigen beweegaanbod zijn ze trots op het succesvol doorverwijzen van deelnemers naar regulier sport- en beweegaanbod.

Uitdagingen

De BSC Plus ervaren vooral uitdagingen rondom de GLI. Ze vinden het lastig de juiste doelgroep te bereiken en een GLI op te starten. Ook zijn er BSC Plus die het lastig vinden een netwerk rond leefstijl op te bouwen en bij de lokale partners (voornamelijk zorgprofessionals) op de radar te blijven op dit thema.

De uitdaging van samenwerking met zorgpartners kwam ook tijdens de CoP-sessies aan bod. De BSC Plus geven aan dat de professionals uit de eerstelijnszorg hen nog niet goed kunnen vinden. Ook hebben ze nog niet altijd een netwerk op het gebied van leefstijl. Bij het opbouwen van zo'n netwerk ervaren ze uitdagingen, zoals zorgprofessionals aangehaakt krijgen.

Daarnaast kwam tijdens de CoP-sessies herhaaldelijk de vraag naar voren hoe het aanbod beter kan aansluiten bij de doelgroep en hoe je een goede doorstroom naar structureel sport- en beweegaanbod kunt bevorderen. Ook geven deelnemers aan dat de opleiding tot leefstijlcoach arbeidsintensief was en daardoor soms moeilijk te combineren was met hun andere werkzaamheden.

Einddeelnemers over de BSC Plus

We stelden een aantal einddeelnemers vragen over hun ervaring met de BSC Plus. Hierbij vroegen we voornamelijk naar de implementatie van leefstijl door de BSC Plus in de gevolgde activiteit.

Het merendeel van de einddeelnemers die de vragenlijst invulden, vindt dat de trainer ze stimuleert om (meer) te sporten en bewegen en dat de trainer toegankelijk is (beide 15 van de 16). De meeste einddeelnemers vinden het prettig dat gezonde leefstijl en sport en bewegen in één activiteit gecombineerd worden (14 van de 16).

We vroegen de einddeelnemers of zij verder nog iets wilden delen over de activiteit of de trainer. Daarop gaven verschillende einddeelnemers aan enthousiast te zijn over de activiteit en de trainer. Meerdere van hen gaven aan dat de trainer oog heeft voor iedere deelnemer en rekening houdt met het individuele niveau van deelnemers. Ook vonden ze het fijn om met gelijkgestemden te sporten en bewegen.

Bij de interpretatie van deze resultaten is het belangrijk om rekening te houden met de relatief lage respons. Van alle deelnemers van de 92 BSC Plus hebben slechts zestien deelnemers uit vier gemeenten de vragenlijst ingevuld. Hierdoor geven de uitkomsten geen volledig beeld van de ervaringen. Daarnaast kan sprake zijn van *response bias*: deelnemers die tevreden of enthousiast zijn over de activiteit en de trainer, zijn mogelijk eerder geneigd de vragenlijst in te vullen dan deelnemers met minder positieve ervaringen.

Hoofdstuk 5

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste conclusies van ons onderzoek. Vervolgens doen we een aantal aanbevelingen voor de toekomst van de BSC Plus.

5.1 Conclusie

Doel: inactieve inwoners in beweging krijgen en zorg en sport verbinden
In totaal hebben 81 gemeenten meegedaan aan de pilot. Dat is minder dan de beoogde 150 gemeenten. Van de 92 BSC Plus die binnen deze gemeenten een opleiding hebben gehad, hebben 53 de opleiding tot leefstijlcoach gevolgd en 39 de beweegreis.

De gemeenten die deelnamen aan de pilot, willen door inzet van de BSC Plus meer inactieve inwoners structureel aan het bewegen krijgen. Door meer kennis van leefstijl en door geleerde coachingsvaardigheden verwachten zij dat de BSC Plus inactieve inwoners kan bereiken die de reguliere BSC niet bereikt. Ook verwachten de gemeenten meer verbinding tussen het zorg- en het sportdomein, doordat de BSC Plus zowel kennis heeft van leefstijl als van sporten en bewegen.

Bestaande taken uitgebreid met focus op leefstijl en gezondheid
Samenwerking met zorgprofessionals is volgens de gemeenteambtenaren een belangrijke taak van de BSC Plus. Zo werken veel BSC Plus samen met fysiotherapeuten, huisartsen en praktijkondersteuners. Veel BSC Plus hadden deze samenwerking al vóór de pilot, maar zetten zich na de opleiding (binnen deze samenwerking) gerichter in voor leefstijl en gezondheid.

De pilot beoogt ook een specifieke rol voor de BSC Plus binnen de GLI. Vooral de BSC Plus met een opleiding tot leefstijlcoach moet leefstijlcoaching duurzaam verbinden met sport en bewegen. Uit ons onderzoek blijkt dat veel BSC Plus worden ingezet bij de GLI en één of meer andere ketenaanpakken, zoals valpreventie. Ze koppelen daarbinnen onder andere het beweegaanbod in de gemeente aan de GLI/ketenaanpak en organiseren groepsactiviteiten.

Slechts weinig opgeleide BSC Plus voeren als leefstijlcoach de GLI zelfstandig uit. Vergoeding vanuit de zorgverzekering maakt bij bijna geen enkele gemeente deel uit van de financiering van de BSC Plus.

Meerwaarde: extra kennis over gezondheid, leefstijl en specifieke doelgroepen
Zowel gemeenten als BSC Plus zelf vinden de gevolgde opleiding (tot leefstijlcoach of de beweegreis) van meerwaarde. In de opleiding tot leefstijlcoach is de meerwaarde vooral meer kennis op het gebied van gezondheid en een gezonde leefstijl. De meerwaarde van de beweegreis is dat BSC Plus na de opleiding meer kennis hebben over het bereiken van specifieke doelgroepen.

BSC Plus ervaren daarnaast dat zij betere ondersteuning en begeleiding kunnen bieden aan de doelgroep (vooral mensen met overgewicht en obesitas). Ook bereiken ze andere inwoners dan de reguliere BSC. Daarnaast gebruiken ze de kennis over leefstijl om een spin in het web te zijn en verschillende partners en domeinen aan elkaar te verbinden.

5.2 Aanbevelingen

Bepaal de positie van de BSC Plus binnen de BRC

De Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) kent zes functieprofielen: buurtsportcoach, beweegcoach, combinatiefunctionaris onderwijs, coördinator sport en preventie (CSP), clubontwikkelaar en cultuurcoach (Bronckhorst et al., 2026). Ieder profiel richt zich op een eigen specifieke doelgroep en sector.

De BSC Plus is geen apart profiel binnen de BRC. De focus op leefstijl en het zorgdomein, die kenmerkend zijn voor de BSC Plus, is niet belegd binnen een van de zes functieprofielen, maar komt in elk profiel in zekere mate terug. De werkwijze van de BSC Plus ligt het dichtst bij de buurtsportcoach en de beweegcoach. Vandaar dat die in de huidige pilot meededen.

De afgelopen jaren zien we een verschuiving van focus in de werkzaamheden en taken binnen de BRC richting zorg en welzijn: steeds meer gemeenten zetten BRC-functionarissen in op de samenwerking tussen sport/bewegen en zorg/welzijn (Bronkhorst en Smit, 2026).

Dit komt mede doordat de financiering voor de BRC is geregeld binnen de Brede SPUK[6], waarbinnen de BRC en het GALA samenvallen. Vanaf 2027 valt deze Brede SPUK uiteen, met als gevolg dat de financiering van de BRC en de financiering van preventietaken binnen het zorg- en welzijnsdomein losgekoppeld worden. De BRC-regeling valt vanaf dan onder de SPUK Stimulering Sport, waarbinnen gemeenten ook ondersteund worden bij investeringen in de sportinfrastructuur.

Daarom is het belangrijk om de komende jaren op andere manieren de link tussen de BRC en het zorg- en welzijnsdomein te blijven leggen. Belangrijk voor het behouden van de focus op zorg/welzijn is dat de taken die BRC-functionarissen hierbinnen hebben, expliciet worden opgenomen in landelijke afspraken.

Uit ons onderzoek blijkt dat de BSC Plus deze rol nadrukkelijk oppakt, bijvoorbeeld binnen de ketenaanpakken. We raden daarom aan de rol van de BSC Plus duidelijk af te bakenen ten opzichte van de functieprofielen. Hierdoor kan wat is opgebouwd in deze pilot behouden worden. Er kan bijvoorbeeld voor worden gekozen de BSC Plus onder de bestaande profielen te scharen (als richting binnen dat profiel), of een nieuw profiel te creëren.

[6] De Brede SPUK is een uitkering voor gemeenten waarin alle financiële middelen voor preventietaken gebundeld zijn. Deze regeling kunnen gemeenten gebruiken om afspraken uit het Sportakkoord II, het GALA en het Preventieakkoord uit te voeren.

Laat de opleidingen aansluiten bij de praktijk van de BSC Plus

Deze BSC Plus-pilot is opgestart omdat er een hiaat bestond tussen leefstijlcoaching en sport en bewegen. In de GLI en veel andere ketenaanpakken is sport en bewegen vaak maar een klein onderdeel, en vaak vergoedt de zorgverzekering het sport- en beweeggedeelte niet. De rol van de BSC Plus zou kunnen zorgen voor meer verbinding tussen leefstijl en sport/bewegen.

Het idee was dat dat kon door de BSC Plus een rol te geven binnen de GLI (bijvoorbeeld als leefstijlcoach), maar ook door inactieve en moeilijk te bereiken inwoners met een gezondheids- of leefstijlvraag te laten deelnemen aan sport/bewegen. De opleidingen die voor deze pilot werden uitgekozen (de opleiding tot leefstijlcoach en de beweegreis) sluiten aan bij deze taken.

In de praktijk blijkt dat zowel BSC Plus die deelnamen aan deze pilot als hun gemeenteambtenaren de opgedane kennis van meerwaarde vinden. Zo kunnen de BSC Plus deelnemers beter motiveren doordat ze vanuit verschillende invalshoeken kijken, deelnemers zich bewust laten worden van hun eigen leefstijlgedrag, en ze beter begeleiden naar passend aanbod. Ook kunnen ze goed verbinding creëren tussen professionals binnen verschillende domeinen.

Toch ervaren veel BSC Plus dat de tijdsinvestering hoog is (vooral bij de opleiding tot leefstijlcoach), terwijl ze niet al het geleerde in de praktijk brengen. Zo zijn de meeste BSC Plus met opleiding tot leefstijlcoach niet zelfstandig de GLI gaan uitvoeren of als leefstijlcoach aan de slag gegaan, terwijl dit wel is waar deze opleiding toe opleidt.

We raden aan te evalueren welke elementen uit de opleidingen nuttig zijn in de praktijk van de BSC Plus en binnen de gestelde doelen, en welke wellicht overbodig. Het is nuttig de elementen die de BSC Plus in hun werk kunnen gebruiken in de opleiding mee te krijgen, maar aan andere elementen zouden ze geen tijd kwijt hoeven te zijn.

Een aangepaste versie van de opleidingen, waarbij de twee opleidingen die in deze pilot gebruikt zijn wellicht kunnen worden gecombineerd, kan dan aangeboden worden aan de toekomstige BSC Plus. Dan kunnen zij nog gerichter aan het werk gezet worden om te zorgen voor meer verbinding tussen leefstijl en sport/bewegen.

Doe vervolgonderzoek bij einddeelnemers naar meerwaarde van de BSC Plus

Een meerwaarde van de functie BSC Plus is dat één persoon veel kennis heeft van zowel leefstijl als sport en bewegen. We raden aan verder onderzoek te doen naar de (ervaren) opbrengsten van één professional die deze beide aspecten meeneemt.

In het huidige onderzoek was het nog niet mogelijk een goed onderzoek op te zetten naar deze opbrengsten voor de einddeelnemers, omdat de BSC Plus pas kort in hun functie actief zijn. Deze pilot is pas in 2023 gestart, en toen moest de eerste lichting eerst beginnen met een opleiding voordat ze in de praktijk aan de slag konden.

Opbrengsten voor de einddoelgroep vergen tijd, zeker als die opbrengsten gaan over structurele leefstijlverandering.
Bij een vervolgonderzoek naar de opbrengsten voor einddeelnemers is het belangrijk ervoor te zorgen dat voldoende respondenten meedoen aan het onderzoek. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal, maar ook om het type respondenten. Het is goed om deelnemers mee te nemen die positief zijn over de bijdrage van de BSC Plus, maar ook deelnemers die minder positief zijn, om zo een representatief beeld te krijgen.

Een dergelijk onderzoek is bijvoorbeeld goed te doen bij een ketenaanpak, omdat sport en bewegen en leefstijl hierin samenkomen. Door de ervaringen en uitkomsten van deelnemers aan verschillende ketenaanpakken waar de BSC Plus verschillende rollen heeft te vergelijken, kun je de meerwaarde in kaart brengen van specifieke rollen die de BSC Plus kan innemen binnen de ketenaanpak.

COACH

Bronnen

Bronckhorst, P., Smit, D., Van Stam, W., & Gómez Berns, A. (2026). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025*. Mulier Instituut.

Bronckhorst, P., & Smit, D (2026). Nieuwe SPUK, oude ambitie. Blijft de BRC de brug tussen sport, zorg en welzijn? *Sport en Strategie, 20*(4), 32-33.

Collard, D., & Gutter, K. (2022). *Leefstijlpreventie door verbinding van het zorg- en sportdomein*. Mulier Instituut.

Derix, N., & Van der Heijden, J. (2025). *Monitor buurtsportcoach plus: voortgangsrapportage 2025*. Mulier Instituut.

Heerschop, M., Gutter, K., Hutter, I., & Eggink, L. (2023). *Bewegen in de gecombineerde leefstijlinterventies: uitvoering door leefstijlcoaches in de praktijk*. Mulier Instituut.

Van der Heijden, J., Gutter, K., Van Gorp, M., & Collard, D. (2023). *De verbinding van het zorg- en sportdomein*. Mulier Instituut.

Van der Heijden, J., Gutter, K., & Van Stam, W. (2024). *Voortgangsrapport monitoring Buurtsportcoach Plus*. Mulier Instituut.

Leenaars, K. E. F., Smit, E., Wagemakers, A., Molleman, G. R. M., & Koelen, M. A. (2018). The role of the care sport connector in the Netherlands. *Health promotion international*, *33*(3), 422–435. https://doi.org/10.1093/heapro/daw097

Loketgezondleven.nl (z.d.). *Gecombineerde leefstijlinterventie*. Geraadpleegd op 27 oktober 2026, van https://www.loketgezondleven.nl/thema/overgewicht/aanpak/gli

RIVM (2023). *Bewegen en gezondheid: feiten en cijfers.* Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Vereniging Sport en Gemeenten (z.d.). *Pilot Gecombineerde Leefstijlinterventies en de Buurtsportcoach Plus*. Geraadpleegd op 23 oktober 2025, van https://sportengemeenten.nl/producten-diensten/pilot-gecombineerde-leefstijl-interventies-en-de-buurtsportcoach-plus/

Zorginstituut Nederland (2022). *Wegwijzer leefstijlinterventies: Van initiatief naar basisverzekering*.

Nina Derix
n.derix@mulierinstituut.nl

Janne van der Heijden
j.vanderheijden@mulierinstituut.nl

Wikke van Stam
w.vanstam@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut | 2026